

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI

STEVILKA 7., 8.

JULIJ, AVGUST 1926

LETNIK XLIX.

Izhaja šestkrat na leto kot dvomesečnik. Cena listu z glasbeno prilogo vred 35 Din, za dijake 20 Din, za Italijo 40 Din, za Ameriko 1 dolar. Uredništvo in upravnštvo: Pred škofijo 12/I.

Dr. Josip Mantuani:

JANEZ PIERLUIGI IZ PALESTRINE.

Ob štiristoletnici njegovega rojstva.*

I.

Pravijo, da so tisti možje najpomembnejši, o katerih ljudje najmanj govore. Ni tako neverjetno, ako to omejimo v toliko, da pristavimo: najmanj govore za njihovih živih dni. Razlog je pač ta pri takih ljudeh, da se osredotočajo na svoje življenjsko delo in tako poglobljajo v probleme in zadače, da nimajo časa za vsakdanje in brezpomembne vnanjosti; čim manj jih pozna svet, tem globlje prodirajo v svoje delo. Zato pogosto ne poznamo razmer njihovega življenja. Navadno se tvorijo pozneje — posebno o njihovih premoženjskih odnošajih — nebrzdane legende ali pa bajke, ki nam jih rišejo kot ubožne, boreče se za vsakdanji kruh. Moderna brezobzirnost v zgodovinskem raziskavanju je zbrisala in s pota spravila mnogo takih pestrnih slik, zato nam je pa podala stvarne portrete velikih mož, ki jih prejšnje dobe niso videle izza gostega nakitja neresničnih pripovedk.

Tako se v naši dobi dviga v ospredje tudi Janez Pierluigi. Pa le polagoma. Koliko vestnega dela je bilo potreba — in ga je še —, da so popravili možje-znanstveniki poetiški nakit, za katerim se skriva resnična podoba velikega rimskega glasbenika!

O njegovem rojstnem letu do danes nismo na jasnem. Dosedaj ni bilo najti nikjer nobenega zanesljivega podatka. Rojstne in 'krstne matice ne omenjajo ne leta, ne meseca, ne dneva Pierluigijevega rojstva.¹ Zato so bili zgodovinarji vedno navezani na domneve in kombinacije, ki so jih izvajali iz raznih, včasih nasprotujočih si poročil. Ni čudo, da so se pojavile na ta način raznovrstne in daleč vsaksebi idoče letnice: 1514, 1520, 1524, 1525, 1526, 1528 in 1529. Največ pristašev imata letnici 1514 in 1526.

* Razprava je zaokroženo in razširjeno predavanje, ki sem ga imel dne 21. aprila 1923 v Cecil. društvu ljublj. bogoslovcev v kn. šk. semenišču.

¹ Weinmann, K., Palestrinas Geburtsjahr. Regensburg-Rom, 1915, str. 6.

Za l. 1514. se zavzemajo starejši zgodovinarji glasbe.² Leto 1520. omenja samo Gius. Baini.³

Za domnevo, da je Pierluigi rojen l. 1524. imamo dva voditelja: prvi je vplival pretežno na romanski svet, drugi na nemške dežele.⁴ — L. 1525. je najnovejša domneva, zadnja, ki jo je rodila podrobna preiskava; da-li se bo dala tudi držati, bo pokazala bodočnost.⁵ — Mnogo zagovornikov ima letnica 1526, ker ima najširšo in najmanj umetničeno podlago.⁶ Naziranje, da je zagledal Pierluigi luč sveta l. 1528., branijo samo trije pisatelji,⁷ a za leto 1529. moremo navesti samo enega svedoka.⁸

Sedaj se bomo pa vprašali, kdo ima prav, oz. kdo bi utegnil imeti najprej prav. — Točnih arhivalnih podatkov ni; resnici bi torej prišel oni najbližje, ki bi skombiniral na najbolj neprisiljen način rojstno letnico, tako, da ne moti drugih izjav in dejstev.

Podstav vsem resnim kombinacijam so tri beležke, pisane v raznih dobah, ob različnih prilikah, a pisali so jih ljudje, ki so mogli vedeti, zakaj tako pišejo. Te beležke so nastopne.

² Vodilni pisatelji, ki so vplivali vsak na svoj krog, so nastopni: a) F. S. Kandler, *Über das Leben und die Werke des G. Pierluigi de Palestrina. Nach den Memorie storico-critiche des Abbate Giuseppe Baini...* Leipzig, 1834. — b) Ed. Schelle, *Die päpstliche Sängerschule in Rom...* Wien, 1872. — c) W. Bäumer, *Palestrina...* Freiburg i. B. 1877. — d) Fr. X. Haberl, najprej v spisu »Nach Palestrina wegen Palestrina« v *Cäcilienvereinskalendar*, 1879, potem v drugih spisih do 1886; tedaj je zavzel drugo stališče. — e) H. Riemann, *Musiklexikon*, od 1.—6. natisa (t. j. 1887 do 1904); pozneje se je preorijental. — f) A. W. v. Ambros, *Geschichte der Musik*, IV. zv., od 1.—3. izdaje (t. j. do 1909).

³ Gius. Baini je nabiral podatke o Pierluigijevem življenju tudi še potem, ko je bilo prišlo na svetlo njegovo delo: *Memorie storico-critiche*, torej tudi po l. 1828. — Kar je nabral, je združil v posebnem rokopisu z naslovom: »*Memorie incerte*«. Ta rokopis hrani sedaj sikstinska kapela v svojem arhivu. (Prim. Weinmann, K., *Palestrinas Geburtsjahr*, str. 7.) Tam omenja Baini, da je veliki skladatelj rojen l. 1520. — V javnost to do sedaj ni prišlo. Zanimivo je, da si je Baini premislil in upošteval letnico 1520, dočim je zagovarjal l. 1524. v svoji knjigi.

⁴ a) Giuseppe Baini, *Memorie storico-critiche della vita e delle opere di Giovanni Pierluigi da Palestrina...* Roma, 1828. — b) C von Winterfeld, *Johannes Pierluigi von Palestrina, seine Werke und deren Bedeutung...* Breslau, 1832.

⁵ K. Weinmann, *Palestrinas Geburtsjahr. Eine historisch-kritische Untersuchung.* Regensburg und Rom, 1915. — Isti: *Palestrina*; v: *Musica Sacra*, 55. letnik (1925), str. 357 nasl.

⁶ a) Karl Proske, *Musica Divina*, I., str. 49. — b) Fr. X. Haberl v: *Kirchenmusikalisches Jahrbuch*, 1886, str. 42. — c) Mich. Brenet, *Palestrina*. Paris, 1906. — d) K. Weinmann, *Geschichte der Kirchenmusik* (II. izd.) 1913 (l. 1915. je zavzel drugo stališče). — e) Eug. Schmitz, *Palestrina*. Leipzig, 1914. — f) Raf. Casimiri, *Giovanni Pierluigi da Palestrina*, I. (1918), II. (1922). — g) Don Gius. Cascioli, *La vita e le opere di Giov. Pierluigi da Palestrina*, Roma, 1924. — h) Alberto Cametti, *Cenni biografici di Giov. Pierluigi da Palestrina*. Milano, 1925.

⁷ a) F. M. Torrigio, *Le sacre grotte vaticane*. Roma, 1639 (zv. II.) — b) Leonardo Ceccoli, *Storia di Palestrina*, Ascoli, 1756 (zv. 4.). — c) Luigi Ceccoli, *Breve memoria di Giov. Pierluigi da Palestrina*. Roma, 1825.

⁸ Andr. Adami, *Osservazioni per ben regolare il coro dei cantori della cappella pontificia*. Roma, 1711.

1. Napis pod Pierluigijevim portretom, ki ga hrani sedaj Sikstina, prej pa je visel v Kvirinalu. Glasi se v slovenščini: »Janez Pierluigi iz Palestrine, prvak glasbe, pod Julijem III. najprej pevec, kmalu na to pod Pijem IV. papeški skladatelj, kapelnik lateranske in liberianske, naposled vatikanske bazilike. Umril je 2. februarja 1594. Živel je skoraj 80 let; pokopan je pod vatikansko kapelico ss. Simona in Jude.« Ta napis je bil znan Bainiju,⁹ ki ga pa ni upošteval — gotovo po pravici. Haberl je l. 1886. sliko — v zvezi z drugimi izvedenci — preiskal in ugotovil, da napis ni bil naslikan pred dobo ok. 1750, da torej v tej obliki ne more služiti kot resen dokaz.¹⁰ Videli bomo pozneje, katero vrednost ima ta beležka.

2. Drugi zapisek nahajamo v predgovoru k sedmemu zvezku Pierluigijevih maš, ki jih je dal njegov sin na svetlo kmalu po očetovi smrti.¹¹ V predgovoru, s katerim posveča to zbirko maš papežu Klemenemu VIII., pravi med drugim: »oče moj je preživel skoraj 70 let svojega življenja v tem, da je skladal v božjo slavo...« itd.¹² Da je Higinij Pierluigi vedel, koliko je bil star njegov oče, o tem skoraj ne moremo dvomiti in zato ima ta izjava dokaj tehtnosti. Vendar je nekoliko nerodno oblikovana. Da je Higinij zapisal: oče je preživel skoraj 70 let v skladanju za božjo slavo, tedaj bi bilo dokaj lažje, tolmačiti te besede kot približno cenitev vse življenjske dobe; a ker izrečno pristavlja: »svojega življenja«, se pa mora vendar pomisliti, da-li ni to zavedno in premišljeno. Kandler in Ambros, ki se zavzemata za rojstno letnico 1514 kot pravo, izvajata, da je Pierluigi 70 let glasbeno deloval, da pa ne štejejo sem leta njegove nežneje mladosti, ker je vstopil v cerkveno službo šele približno 10 let star. Toda — ako sprejmemo to naziranje, se nam začno pojavljati druge težave. L. 1554. je prišla prva zbirka mojstrovih kompozicij¹³ na svetlo. Je-li količkej verjetno, da bi bil Pierluigi, ta veleum, dal na svetlo šele v svojem 40. letu prva dela? Umetnik, ki je bil l. 1544. že kapelnik, organist in učitelj petja v svojem rojstnem mestu in je — po tedanjih običajih — moral doprinesiti dokaze usposobljenosti za to službo, naj bi bil obelodanil šele 10 let pozneje prvo zbirko svojih skladb v tisku — to se skoraj ne da misliti, to pa tem manj, ker se je bil l. 1551. preselil (meseca septembra)

⁹ Memorie storico-critiche, I., 13.

¹⁰ Kirchenmusikalisches Jahrbuch, 1886, str. 43. — Napis je brezdvomno brez vsake dokazilne moči. Vendar pa postopanje pri preiskavanju ni bilo povse popolno; gospodje se niso ozirali na možnost, da li je bila slika eventualno osvežena in obnovljena in da li je imela morebiti že prej kak napis, ki je pri obnovi izginil in prišel morebiti v modernejši obliki, vsekako pa v modernejših črkah pod portret. Ta napis torej d o z d e v n o podpira rojstno letnico 1514.

¹¹ Missae quinque 4 ac 5 vocibus concinendae. Auctore Ioanne Petro-Aloisio Praenestino... Liber VII. Romae, 1594. To je bila prva zbirka Pierluigijevih skladb, ki je prišla po njegovi smrti na svetlo.

¹² V izvorniku: »... pater meus septuaginta fere vitae suae annos in Dei laudibus componendis consumens...«

¹³ Missarum liber I. Romae, Val. Doricus et Aloys. fratres, 1554. — Velika (folio) oblika, korna knjiga, iz katere poje ves zbor. Obsega pet maš: štiri četverglasne, eno peteroglasno.

že v Rim kot učitelj in vodja deškega zbora, z naslovom kapelnika pri svetem Petru. — Zato bo pač tolmačiti besede: »skoraj 70 let svojega življenja« kot dobo njegovega življenja sploh.

3. Tretja beležka stoji v tenorjevem zvezku rokopisa št. 245 v sikstinskem arhivu. To je slavospis na čast Pierluigiju. Nas zanima na tem mestu samo konec, ki pravi: »Umril je meseca februarija na dan očiščenja blažene Marije Device v letu deviškega poroda 1594, ko je bil na prestolu papež Klemen VIII. Pokopan je bil v imenovani baziliki z največjim sijajem in ob spremstvu velikega krdela pevcev. In to je videl in zapisal Melhior Mafor.« Na to je pa pripisal še psihološko važno pripombo. Najprej »svoje starosti«; te dve besedi je takoj prečrtal sam, ker je uvidel, da bi se dali napačno tolmačiti in spravljati v zvezo z njegovo lastno osebo in je namesto njiju zapisal »68 let je živel«. Na to sledi še distih, tri vrstice in ime pisca, ki se tu imenuje: Melchiorissus.¹⁴ Da je Melchiorissus istoveten z Melhiorjem Maforjem, o tem ni niti najmanjšega dvoma, tako da smemo ali moramo smatrati vso beležko za spisek od Maforjeve roke. Ta mož je bil s Pierluigijem v tesnejših stikih; kajti proti koncu ga imenuje v svojem panegiriku »praenestinus n o s t e r« (naš Palestrinec) in na koncu očita neizprosni smrti: »Ko si Prenestince umorila, si nam vzela onega, ki je dičil cerkev s svojo harmonijo: zato, glasbenik, reci: naj počiva v miru.« Maforju smemo torej prisojati precej poznavanja v Pierluigijevih odnošajih. Ako ta mož pravi, da je mojster iz Palestrine živel v teku oseminšestdesetorice let, mu smemo verjeti.

Vse tri beležke so vredne naše pozornosti, dasi ne vse v isti meri. Vse so nedoločne in se dajo tolmačiti na razne načine. To je storil Weinmann in rezultat njegovih izvajanj je ta, da je bil Pierluigi rojen med 2. februarjem 1525 in 2. februarjem 1526, tako, da je po njegovem naziranju večja verjetnost za l. 1525. Teoretično bi bila ta trditev, ako se hočemo strinjati z njegovimi često dlakocepskimi izvajanji,¹⁵ gotovo pravilna. Meni osebno se zdi, ako primerjam druge kronološke podatke s temi beležkami,¹⁶ da ima napis pod portretom, ki prisoja našemu mojstru skoraj 80 let, največjo netočnost in prihaja, kakor stvar stoji za sedaj, najmanj v poštev. Druga beležka označuje Pierluigijevo starost »okoli 70 let« ter je vredna posebne pozornosti, ker izhaja od sina umrlega mojstra; tretja prihaja od prijateljske strani in se v danem položaju zdi najtočnejša od vseh, ker ne zaokrožuje vsote let pavšalno navzgor.

¹⁴ Cascioli, Gius., La vita et le opere di Giovanni Pierluigi da Palestrina. Roma, 1894, p. 5: »Moritur mense februario die purificationis beatæ Mariæ Virginis anno Virgineæ partus 1594. Sedente Clemente P. P. VIII. fuit sepultus in dicta Basilica maxima cum pompa funerali et magna cantorum comitante caterva et qui vidit hæc scripsit Melchior mafor... (etatis suæ = prečrtano!) annis 68 vixit.« Prim. Haberl v IV. zvezku celotne izdaje (1884) str. IV. in Weinmann, Palestrinas Geburtsjahr, str. 11.

¹⁵ Palestrinas Geburtsjahr, str. 13—17.

¹⁶ S tem specielnim vprašanjem se na tem mestu žal ne morem baviti podrobno, morebiti se ga dotaknem ob primerni priliki na drugem mestu.

Pravi nam, da je mojster živel »annis 68«, t. j. v dobi, ko je potekalo 68 let. S tem nikakor ni rečeno, da je dovršil 68. leto, nasprotno, prej moramo domnevati, da je bil tedaj v 68. letu svoje starosti. Po besedilu Maforjeve beležke nimamo nobene pravice, da bi pripisovali velikemu skladatelju, več kakor 68 let; to je skrajna višina. Sedaj pa pogledjmo, kdaj je — na podstavu tega računa — mogel ugledati luč sveta.

Ko je umrl, je bilo preteklo. . . . 1593 let 1 mesec 1 dan
odštejemo od tega njegovo starost . . . 68 > — > — >

tedaj dobimo, da je preteklo ob rojstvu 1925 let 1 mesec 1 dan

to bi se reklo, da je bil rojen l. 1526., dne 2. februarja. To v skrajnem slučaju, da bi bil dopolnil 68 let. Čim manj dni je imel pred dopolnjenim 68. letom, tem globokeje pridemo seveda v leto 1526. Recimo, da je imel 67 let in 11 mesecev; tedaj bi moral biti rojen 2. marca 1526; ako mu je bilo 67 let in 10 mesecev, pride rojstni dan na 2. april 1526 itd.¹⁷ Z ozirom na to dejstvo se moramo — dokler nimamo točnih arhivalnih podatkov — držati rojstne letnice 1526. — To je tudi razlog, da se spominjamo 400 letnice Pierluigijevega rojstva letos, dočim so mnogokje sledili duhovitim izvajanjem dr. Weinmanna, ki pa niso izzorila neoporečnih zaključkov, dasi so opozorila na marsikako posameznost, za kar smo mu hvaležni.

Ime, oziroma priimek našega mojstra so dolgo krivo tolmačili; starejši zgodovinarji so ga hoteli imenovati Sante,¹⁸ v novejši dobi so ugotovili, da je njegov priimek Pierluigi, ki ga je pa mojster brezskrbno tudi latinil v Petrus Aloysius. Vendar se ga je prijelo ime njegovega rojstnega mesta Palestrina, nedvomno potom okrajšave; namesto da so govorili: Giovanni Pierluigi da Palestrina, so rabili samo zadnje ime.

Ko smo ugotovili ta preporna vprašanja, bomo ob kratkem pregledali Pierluigijeve življenjske odnošaje. (Dalje.)

Fran Ferjančič:

IVAN MERCINA

kot učitelj, glasbenik in zvonoslovec.

K njegovi 75-letnici.

Petinsedemdesetletnica nad vse dragega mi rojaka, svétnika Ivana Mercina, mi sili pero v roko, da nekoliko obširneje opišem njegovo vsestransko, plodnosno delovanje na šolskem, glasbenem in zvonoslovnem polju. Ker je tudi sam odličen sotrudnik »Cerkvenega Glasbenika«, omenim,

¹⁷ Weinmannov račun bo imel prešibke temelje. Verjetnost raste za leto 1525., kakor je pokazal naš poizkus, ne pa, kakor meni Weinmann, za l. 1525., češ, da stoji verjetnost za 1525 proti 1526 v razmerju 12 : 1. Prim. Palestrinas Geburtsjahr, str. 13.

¹⁸ Ambros, W. A., Gesch. der Musik, IV.² str. 3.

da mi cenjeno uredništvo ne bo štelo v zlo, ako se nekoliko dalje pomudim pri možu, ki si je stekel toliko zaslug za cerkev in domovino, in na katerega me veže toliko prijetnih spominov izza mladostnih let. Nadejam se, da bo spis zanimal ne le mnogobrojne bivše Mercinove učence in učenke ter vrle goriške Slovence, temveč tudi širše kroge cenjenih naših čitateljev.

Mercinova rodbina je — lahko rečemo — rodbina učiteljev in organistov. Zato mi bodi dovoljeno, da posežem nekoliko nazaj v starejše čase, ker že med Mercinovimi predniki nahajamo delavce na glasbenem polju in celo spretnega skladatelja. Prišla je ta rodbina iz ljubljanske okolice na



Vipavsko. Ivanov ded Janez se je naselil na vipavski Planini kot krojač in organist. Kot tak se je pozneje preselil na Goče pri Vipavi. Kakor vse kaže, se organistom že tedaj ni godilo bogveedi kako sijajno. Dokaz temu je ta-le mična dogodbica:

Ko je Janez prvo veliko nedeljo zjutraj opravil svojo službo v goški cerkvi in ni našel doma pripravljenega zajutrka, kot so ga gotovo drugi vašcanje, je stopil iz stanovališča, sedel na kamenite stopnice ter začel žvižgati. Mimo pride iz cerkve moj ded iz stare »Jamškove« hiše ter ga vpraša: »Janez, kaj pa delaš? — »E, žvižgam za zajutrek.« — »O, to pa vendar ne gre tako velik praznik. Le pojdi z menoj!« — Šel je in bil gostoljubno pogoščen z velikonočnim »žegnom«.

Ded Janez se je z vso pridnostjo oprijel krojaške in organistovske službe; s prihranki si je kupil malo hišo, ki jo je pozneje povečal, polagoma si je pridobil nekaj zemljišč in podpiran od srečno izbrane zakonske družice si je toliko opomogel, da je bil na stare dni gospodar srednje velikega posestva.

Rodilo se mu je osem otrok; dva sta umrla že v otroških letih. Izmed ostalih nas zlasti zanimajo trije vrli sinovi: Franc, Janez in Jurij. Najvišje med njimi se je povzpел Franc, ki se je posvetil duhovskemu stanu ter je dosegel redko čast goriškega stolnega dekana z mitro. Za nas je mož še toliko zanimivejši, ker je deloval tudi kot skladatelj.

Rodil se je Franc na Gočah dne 3. novembra 1809. Ko ga je oče prvič pripeljal v šolo v Vipavo, ga oddal ter se odpeljal domov, ni malemu Franceljnu vipavska šola nič kaj ugajala; zato jo je urno peš mahnil po bližnjici skozi Lože na Goče. Bil je še mnogo prej doma, kot oče z vozom. Ko se pripelje oče domov in ga zagleda, poišče šibo in lop po malem ne-

pokornežu. Ta zbeži, oče pa s šibo za njim; tako sta tekla po bližnjici do Močilnika. Od tu se je oče vrnil, sinu pa je za vedno prešla misel, da bi še kdaj ubežal iz šole. To dogodbico je pozneje Franc kot monsignor večkrat sam pripovedoval ter vselej dostavljal: »Šiba novo mašo poje.«

Kot kaplan je bil najprvo nastavljen v bližnjem Štiju. V razvedrilo naj omenim dogodbico, ki se je Francu tudi tu primerila in mi jo je sam povedal. — Tamošnji cerkovnik je bil tako prijazen mož, da je kar na svojo roko vabil ljudi pit kaplanovo vino spodaj v kleti. Ko se je nekdo obotavljaj, češ, kaj poreče k temu g. kaplan, mu je cerkovnik odvrnil: »E, gospod kaplan naj se imajo gori v svoji „gnadi“!« G. kaplan Franc pa je slučajno gori v svoji „gnadi“ pri oknu vse to sam slišal na lastna ušesa. — No, od tega preprijaznega cerkovnika in od Štiju sploh se je Franc kmalu poslovil, ker je bil premeščen za kaplana k sv. Ignaciju v Gorico; obenem je postal katehet na državni normalki in učitelj petja v semenišču. Še jako mlad je bil imenovan za dekana v bližnjem Šempetru. Tu se je zelo zavzel za lepo cerkveno petje, ki ga je povzdignil na odlično višino. Bil je pa tudi mož za to, ker je bil za tedanje čase glasbeno jako izobražen. Že kot srednješolec je znal spretno orglati ter se je naučil tudi drugih glasbenih instrumentov.

Ko je prišel kot kanonik v Gorico ter je imel več prostega časa, se je začel intenzivneje ukvarjati tudi s komponiranjem. Uglasbil je dve triglasni latinski maši s popolnim besedilom, več ofertorijev, Tantum ergo, litanij itd., vse v latinskem jeziku. Njegove skladbe so bile pisane v duhu tedanje goriške cerkvene glasbe; bile so preproste, lahke, nežne in polne lepih melodij. Z njimi ni silil v javnost, temveč pisal jih je v prvi vrsti za svoj mali pevski zbor, s katerim je oskrboval petje pri službi božji v bolnišnici pri usmiljenkah. Ker je imel lep bariton, je rad tudi sam zapel kak samospev. Njegovi maši, razširjeni po Goriškem s prepisovanjem, sta se podeželskim odrom jako priljubili. Bržkone jih izvajajo kje še dandanes.

Do svojega rojstnega doma je gojil vedno otroško ljubezen. Rad je prihajal domov na oddih; tedaj je vzel včasih tudi mene kot mladega dijaka s seboj na izprehod. Zato se idealno navdahnjenega starčka še vedno spominjam z največjim spoštovanjem. Umrli je v Gorici dne 24. junija 1897. v visoki starosti 88 let. Na Goče ga je vedno vleklo srce, zato pa je bilo po njegovi lastni zadnji volji tudi njegovo truplo prepeljano na Goče, izpostavljeno v rojstni hiši ter položeno v grob na domačem pokopališču, ki leži tako idilično na prijaznem gričku. Bodi s temi vrsticami vzornemu duhovniku in vrlemu glasbeniku postavljen skromen spomenik!

Tudi njegov mlajši brat Jurij se je posvetil duhovskemu stanu. Služboval je kot vikar v goriških hribih in slednjič v Sovodnjah pri Gorici, kjer je bil upokojen. Kot upokojenec je par let nadomestoval dušnega pastirja v Erzelju nad Gočami, na to pa se je vrnil v Sovodnje in je tam umrl l. 1901. star 84 let. Bil je dober pevec. Kot bogoslovec je sodeloval tudi pri petju v stolni cerkvi.

Njegov dve leti starejši brat J a n e z (1815—1876) je po izšolanju v Gorici prišel domov za gospodarja ter je bil hkratu učitelj in organist. Poročil se je s Katarino, hčerjo premožnega posestnika Milavca iz Studene-
nega pri Postojni. Rodila sta se mu dva sinova: Franjo in Ivan.

F r a n j o (1845—1900) je dovršil učiteljske v Gorici ter je bil naj-
prvo podučitelj v Vipavi, nato učitelj v Podragi in slednjič učitelj doma na
Gočah. Tu je prevzel tudi posestvo po svojem očetu. Jaz sem mu še posebno
hvaležen, ker je bil moj prvi učitelj. Ustanovil je na Gočah krepak moški
pevski zbor, ki je bil tedaj med najboljšimi v vipavski dolini. Ta zbor je
na Gočah jako dvignil cerkveno petje, ker z njim je bilo iz goške cerkve
odslovljeno petje po sluhu; dvignil pa je zelo tudi svetno petje ter sploh
vzbudil med ljudstvom veselje do petja. S tem vrlim zborom je Franjo
parkrat častno nastopil v vipavski Čitalnici tudi s težjimi skladbami. Iz
tega pevskega zbora je pozneje nastalo pevsko društvo »Nanos«, ki ga je
ustanovil in do svoje smrti (2. aprila 1917.) vodil moj brat Rihard. Za njim
vodi društvo sedanji za vse dobro vneti goški župnik Alojzij Kralj, v ko-
likor mu pri obilnih stanovskih opravilih dopuščajo telesne moči in čas.

O pokojnem Franju omenjam še, da je imel silno krepak in mo-
gočen bas.

Njegov mlajši brat I v a n, žigar ime smo postavili temu spisu na čelo,
je bil rojen na Gočah 29. junija 1851. Letos na praznik sv. Petra in Pavla
je torej obhajal petinsedemdesetletnico svojega rojstva. Dovršil je gimna-
zijo v Gorici, kjer je bil vseh osem let sošolec znanega zgodovinarja Simona
Rutarja. Njegov vzor je bilo cerkveno petje. V posebno zabavo mu je bilo
ob počitnicah prepisovanje cerkvenih muzikalij. Večkrat si jih je izposodil
tudi pri p. Hugolinu Sattnerju, ki je bil takrat kot klerik-organist na Ko-
stanjevici pri Gorici. Po končani gimnaziji mu je bila odprta pot do raznih
stanov, vendar odločil se je za učiteljski stan, ker si je mislil, da se bo v
tem stanu mogel najlažje ukvarjati s cerkveno glasbo. Ker se na gimnaziji
ni učila pedagogika, je vstopil v drugi tečaj takratnega zadnjega trirazred-
nega učiteljskega v Gorici. Dovršivši maturo z odliko, je bil l. 1874. imenovan
za voditelja in učitelja na novo ustanovljeni državni pripravnici za učite-
ljskega na Proseku. Po dveh letih je opravil preizkušnjo za ljudske in me-
ščanske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom. Bil je prvi ter je
ostal mnogo let edini izprašanec za meščanske šole med slovenskimi
učitelji na Goriškem. Ker na začasni proseški pripravnici ni mogel po-
stati definitivni, je sprejel službo na enorazrednici v Materiji v Istri. Po
dveh letih (l. 1879.) pa je prišel za učitelja na državno deško vadnico v
Gorico, kjer je ostal do svoje upokojitve (l. 1917.). Med svetovno vojno si
je poiskal zatočišče na Gorenjskem, a kakor hitro mogoče se je vrnil v
ljubo, solnčno Gorico, kjer biva še vedno kot upokojenec.

Že l. 1880. je postal član goriške izpraševalne komisije za ljudske
šole. Kot tak je deloval do pričetka vojne z Italijo. Bil je ves čas v komisiji
edini zastopnik slovenskega ljudskega učiteljstva. Izpraševal je razne učne

predmete, kot glavna predmeta petje in klavir. Istočasno je bil kot učitelj petja tudi član komisije za otroške vrtce. Pri tej preizkušnji je najvažnejši praktični pouk v otroškem vrtcu pred izpraševalno komisijo. Slučaj je hotel, da je imela izpraševanka v slovenskem otroškem vrtcu izvajati igro s pesmico, ki so jo peli otroci po napevu »Naprej zastava Slave«. V komisiji je bil tudi učitelj telovadbe, Italijan, ki je bil sam pevec ter je poznal nekatere napeve slovenskih pesmi. Ko zasliši petje, se obrne k Mercini ter mu šepne na uho: »Sramota za Slovence, da pojó otroci pesmice po napevu bojevite narodne himne!« Mercina je takoj sklenil odpomoči tej pomanjkljivosti. Začel je prirejati primerne napeve na besedilo v Funtkoveh »Zabavišču slovenskim otrokom«. Te napeve je sproti izročal slovenski otroški vrtarici. Ščasoma se je njih število tako namnožilo, da je bilo škoda omejiti njih uporabo le na otroške vrtce v Gorici. Ponudil je te napeve »Družbi sv. Cirila in Metoda« in ta jih je dala natisniti l. 1893. Tako so prišle v javnost Mercinove »Igre in pesmi za otroška zabavišča in ljudske šole«. Izmed 126 enoglasnih napevov v tej zbirki je 89 Ivan Mercinovich.

Takoj po prihodu v Gorico je prevzel pouk v petju v knezonadškofijskem deškem semenišču, kjer je učil nad trideset let. Izročeno mu je bilo tudi petje na državni realki, kar je obdržal do l. 1886. Takrat je prevzel kot naslednik učitelja-glasbenika Antona Hribarja pouk v petju in klavirju na ženskem učiteljišču in v petju na gimnaziji. Hribarja je nasledoval v petju in orgljanju tudi na deški vadnici že takoj po prihodu v Gorico.

Mercina ni bil nikdar tako srečen, da bi bil zaposlen samo na vadnici, kot večina vadniških učiteljev. Dokler mu ni bilo na učiteljišču izročeno petje, je poučeval druge predmete. Ko je bil pokojni učiteljiščni profesor dr. Fr. Kos l. 1893. premeščen v Koper ter je pozneje obolel, je na najvišji ukaz prevzel Mercina njegove učne ure za dobo štirih let. V tem času je opravljal razredniško službo zaporedoma v vseh štirih tečajih ter poleg petja in klavirja poučeval slovenščino, nemščino, zgodovino in zemljepisje. Na ponovne prošnje mu je bilo dovoljeno, da se je smel vrniti na vadnico.

Leta 1914. je bil od cesarja Franca Jožefa odlikovan z naslovom »cesarski svétnik«. Za vadniškega učitelja je bilo to pač visoko odlikovanje, kakršnega ni bil deležen noben drug učitelj na Goriškem. Dve leti pozneje pa mu je bila poslana v begunstvo v Kranj svetinja za štiridesetletno zvesto službovanje.

Tako neumorno delaven je bil torej Mercina na šolskem polju. Že to njegovo delovanje v šoli sega — kakor smo ravnokar videli — zelo globoko tudi na glasbeno polje. Vendar oglejmo si ga sedaj posebej še kot glasbenika!

(Dalje prihodnjič.)

SEZNAM ANTON FOERSTERJEVIH SKLADB.

A. SVETNE SKLADBE.

I. Za orkester in zbor.

1. Opera »Gorenjski slavček« (proizvajana v Ljubljani leta 1872. in 1896., v Brnu leta 1910. — izdala Glasbena Matica 1907), od leta 1922 stalno na repertoaru ljubljanske opere.
2. »Turki na Slevici« (rokopis, izvajala Glasbena Matica leta 1907.).
3. »Materin blagoslov« (glasbene točke k spevoigri — rokopis).
4. »Vodnikov venec« njegovih in na njega zloženih pesmi (Glasbena Matica leta 1883.).
5. »Domovini«, kantata (zložil leta 1883., izdala Glasbena Matica leta 1909.).
6. Opera »Domu in stanu«, pet dejanj (rokopis).

II. Vokalne skladbe.

a) Za moški zbor.

1. »V tihi noči« (Glasbena Matica, I, 1874).
2. a) »Slava Slovincem«, b) »Svět« (Glasbena Matica, II, 1875).
3. »Milica« (Glasbena Matica, IV, 1877).
4. Samo (Glasbena Matica, VIII, 1880).
5. a) »Pjevajmo!«, b) »Nočni pozdrav«, c) »Njoj«, d) »Pobratimija«, e) »Bohinjska«, f) »Sokolska«, g) »Zdravica«, h) »Napitnica« (Glasbena Matica, XIII, 1884).
6. »Njega ni« (Glasbena Matica, 1886).
7. »Povejte, ve planine!« (Novi akordi, 1902).
8. »Spomen-pjesma« (Novi akordi, 1903).
9. »V brezupnosti« (Novi akordi, 1904).
10. a) »Naša zastava«, b) »Pesem koroških Slovencev«, c) »Slovo«, d) »Domu« (Pešmarica Glasbene Matice, 1897).
11. »Planinska« (1898, Op. 66, založilo Slovensko planinsko društvo).
12. »Življenje« (1898, Op. 94 c).
13. Dva trospeva: a) »Čigan«, b) »Saj ni čuda« (1907).
14. Slavnostna himna »Slavcu« (1909).
15. a) »Tri mi tuge«, b) »Razbita čaša«, c) »Vihar«, d) »Na boj!«, e) »Spak«, f) »Podoknica«, g) »Umrl je mož« (Glasbena Matica, 1910).
16. »Slavnostna popotnica« (Slomšek, 1912).
17. »Molitev med bitko« (Cerkveni Glasbenik, 1914).
18. »Straža ob Adriji« (Glasbena Matica, 1917).
19. a) »Kitica hrvaških narodnih pesmi«, b) »Kitica čeških narodnih pesmi« (rokopisa).

b) Mešani zbori.

1. »Z glasnim šumom s kora« (Glasbena Matica, 1903).
2. »Kitica slovenskih narodnih pesmi« (Glasbena Matica, X, 1882).
3. a) »Domovina«, b) »Ah, ni li zemljica krasna!«, c) »Naše gore« (Glasbena Matica, 1887).
4. »Ljubica« (Glasbena Matica, 1894).
5. »Kitica« (Glasbena Matica, 1895).
6. »Mladi mornar« (1896).
7. »Narasli potok« (1896, rokopis).

c) Solo-napevi (s klavirjem).

1. Štiri pesmi: a) »Ista bol«, b) »Vprašanje«, c) »Zapuščena«, d) »Poletava golobica« (Christoph & Kuhe v Pragi, 1862). — Iste in e) »Mlad junak« izdala Glasbena Matica 1896.
2. »Tretja solza« (Dom in Svet, 1904).
3. »Uspavanka« (Dalibor v Pragi, 1862).
4. »Naša zvezda« (1907, Katoliška bukvarna).
5. a) »Križnice«, b) »Morska zvezda« (Blaznik).
6. a) »Strunam«, b) »Pri oknu«, c) »Pesem Dalibora«, d) »Na bregu«, e) »Umirajoče dete«, f) »Menih«, g) »Skovir«, h) »Srečna ljubav« (rokopisi).

II. Instrumentalne skladbe.

a) Za orkester.

1. Kranjska koračnica, slavnostna (rokopis, 1893).
2. Slavnostna suita v petih delih (ruska, poljska, češka, slovenska, hrvatska in srbska), rokopis.
3. »Marcia-funebre« (rokopis).

b) Za klavir.

1. »Po jezeru bliz' Triglava«, fantazija (izdala Glasbena Matica, 1874).
2. »Kranjska slavnostna koračnica« (Kleinmayer & Bamberg, 1893).
3. »Zagorska« (Glasbena Matica, 1892).
4. »Mila lunica« (rokopis).
5. »Tri mazurke« (rokopis),
6. Slovenski valčki iz 20 slovenskih narodnih pesmi (rokopis).
7. »Slovanska sonata« (rokopis), izdala Edition slave na Dunaju, 1922.
8. »Veseli pastir« (4 ročno, rokopis).

c) Za harmonij.

Fantazija na tri narodne pesmi (rokopis).

d) Za harmonij in klavir.

»Pesem sv. Venceslava« (Novi akordi, 1909).

e) Za gosli in klavir.

»Sonatina« (rokopisi).

B. CERKVENE SKLADBE.

I. Maše.

1. »Missa in honorem s. Caeciliae«, op. 15, 1879 (lastna zaloga, pozneje izdala Katoliška bukvarna).
2. »Missa in honorem s. Jacobi«, za moški zbor, 1882 (Seiling v Regensburgu).
3. »Missa pro defunctis«, za mešani zbor, op. 20 (lastna zaloga).
4. »Missa solemnis«, op. 25 (1883, Rudolf Milic).
5. »Missa in honorem s. Francisci Seraphini«, op. 56 (lastna zaloga).
6. »Missa in honorem s. Aloysii«, op. 67 (lastna zaloga).
7. »Missa pro defunctis«, za moški zbor, 1903 (Zadružna tiskarna).
8. »Slovenska maša sv. Cecilije«, 1903 (lastna zaloga).
9. Dve slovenski maši, 1870 (lastna zaloga).
10. »Missa in honorem B. M. V. immacolatae«, op. 85 (1904, lastna zaloga).

11. »Missa in Festis sol. juxta cant. chor. 4 v. aeq.« (1885, Cerkevni glasbenik).
12. »Glagolska maša sv. Cirila in Metoda«, a) za moški zbor, b) za mešani zbor, op. 160 (lastna založba).
13. »Missa Quilisma«, op. 120, za mešani zbor z orglami ali z orkestrom (rokopis).

II. Offertoria in gradualia.

1. 47 gradualia »Tractus et sequentiae in Sab. sancto«, op. 54 (Cerkevni Glasbenik, 1892 in 1893).
2. 60 gradualia »De communi etc.«, op. 60 (Cerkevni Glasbenik, 1894/5).
3. »Offertorium in festo s. Rosarii«, 1901 (lastna založba).
4. »Gradualia etc. ex Proprio miss. Capucinatorum«.
5. Offertoria za isti red (Altöttingen na Bavarskem). Skupaj 49 števil (v rokopisu).
6. 12 gradualia in offertoria v »Lauda Sion« (Pustet v Regensburgu).

III. Tantum ergo.

1. VI. »Tantum ergo«, op. 16, 1873 (lastna založba).
2. IV. »Tantum ergo«, op. 16, 1878 (lastna založba).
3. »Tantum ergo«, op. 73, 1900 (lastna založba).
4. »12 Pange lingua T. e.«, 1910 (Katoliška bukvarna).

IV. Te Deum.

1. Op. 18, 1878 (lastna založba).
2. Op. 58, »Super cantum popularem« (lastna založba).
3. Op. 63, za moški zbor (lastna založba).
4. Op. 77, 1902 (lastna založba).
5. Op. 139 (rokopis).

V. Motetta.

1. »Lamentacije in očitjanje«, 1871 (lastna založba).
2. a) »Miserere«, b) »Duo resp. in Dominica resur.«, op. 52 (Cerkev. Glasbenik).
3. 4 Motetta (Nickel: »Vesperhymnen«, Pustet v Regensburgu).

VI. Ecce sacerdos magnus.

1. Op. 12; Op. 33; 3. Op. 69 (vsi lastna založba).

VII. Litanije.

1. »Lauretanae«, op. 17 (lastna založba).
2. Op. 31 (Cerkevni Glasbenik).
3. »V čast Srcu Jezusovemu«, op. 73, 1900 (lastna založba).

VIII. Razno.

1. XXV cerkvenih pesmi, 1871 (lastna založba).
2. XXIII cerkvenih pesmi za dijake (Ljubljanska realka).
3. XX cerkvenih pesmi, 1875 (lastna založba).
4. XIV Marijinih pesmi, 1879 (lastna založba).
5. a) »Asperges me«, b) »Vidi aquam« (Nickel: »Lauda Sion«).
6. a) »Ave Maria«, b) »Beata es«, 1886 (lastna založba).
7. Kantata iz psalma 126 (Cerkevni Glasbenik, IX).
8. »Zlatomašniku«, 1887 (Cecilijino društvo v Ljubljani).
9. II »Ave Maria« (rokopis).

10. a) VI Marijinih pesmi, b) XII Marijinih pesmi (Katoliška bukvarna, 1908 do 1910).
 11. Sedem pogrebnih pesmi. Op. 91 (Cerkveni Glasbenik, 1917).
 12. XII slovenskih cerkvenih pesmi. Op. 130 (Jugoslovanska knjigarna, 1919).
 13. XXX Marijinih pesmi (rokopis).
 14. X orgelskih preludij v knjigi Prael. org. (Stehle-Pustet).

IX. Zborniki.

1. »Cecilija«, I. in II. (Mohorjeva družba).
 2. »Cantica sacra«, I., II. in III. (Katoliška bukvarna).

C. TEORETIČNA DELA.

1. »Pevska šola«, 5 izdaj (1874, 1880, 1888, 1895 in 1901).
 2. »Nauk o harmoniji« itd. (1881 in 1903).
 3. »Klavirska šola«, 4 zvezki. (Glasbena Matica.)

P. Hugolin Saltner:

NOVE ORGLE V PTUJU.

Ptujska minoritska cerkev je dobila nove orgle iz tvornice akcijske družbe »Cecilijae v Solnogradu. Dispozicija slove:

I. Manual.

1. Bordun	16'
2. Principal	8'
3. Votla flavta	8'
4. Gamba	8'
5. Salicional	8'
6. Dolce	8'
7. Oktava	4'
8. Cevna flavta	4'
9. Mikstura	2 3/4' četvera
10. Trobenta	8'

II. Manual.

11. Flavtni principal	8'
12. Harmon. flavta	8'
13. Bordunček	8'
14. Rog	8'
15. Eolina	8'
16. Vox coelestis	8'
17. Salicet	4'
18. Ljubka flavta	4'
19. Kvintna flavta	2 3/4'
20. Pikolo	2'
21. Terca	1 3/4'
22. Angleški rog	8'

Pedal.

23. Principalbas	16'
24. Subbas	16'
25. Bordun	16' ex 1
26. Bordun	8' ex 24
27. Pozavna	16'

Zveze.

1. Manualna	II—I	6. Pedalna k	I
2. Sup. oktavna	II—I	7. » »	II
3. Suboktavna	II—I	8. Bas-melodija	
4. Superoktavna	II		(pedal se igra v manualu).
5. » »	I		

Kombinacije.

- | | |
|-----------------------|---------------|
| 1. Prosta kombinacija | 4. Forte |
| 2. Piano | 5. Pleno |
| 3. Mezzoforte | 6. Iztikalec. |

Pomožni registri.

1. Ročni registri proč, iztikalec.
2. Crescendo in iztikalec.
3. Jezičniki, iztikalec.
4. Avtomatična pedalna mena, iztikalec. (Preokret deluje na vse strani.)
5. Crescendo s kazalcem.
6. Stop za šaluzije.

Na fasadi so tri okna; da se ne zakrijejo, sta se stavili dve omari, v sredi igralnik. Ta je iz lepega ameriškega hrasta, dočim sta omari iz mehkega, belopleskanega (crème), primerno pozlačenega lesa s šestirimi sijajnimi prospekti. Igralnik je naravnost krasen, ima dva manuala in pedal. Med drugim manualom so v eni, dolgi vrsti bele deščice registrov z napisi, nad njimi prosta kombinacija. Drugi manual je v šaluzijah, izvzemši flavtni principal 8', ki stoji pred njimi v prošpektu.

Intonacija je vseskoz značilna, izenačenje tonov dovršeno, učinek orgel v celoti mogočen, v detajlu presenetljiv. Drugi manual je zelo fin in nežen. Srečna je bila misel, da se je mikstura v II. manualu razpletla v tri registre, ker je dana možnost, zlasti s terco, izvabljeni iz orgel naravnost čudovite in dražestne, zvonke glasove.

Zračen pritisk meri 85 mm, za igralnik 5 mm več, zategadelj je funkcija bliskovita. V omari je motor z ventilatorjem; za slučaj pa, da odreče električna moč, se more meh tlačiti z nogo, toda le za II. manual. Jako umestna naprava so razdiralci registrov, štirje beli gumbi, ki z enim pritiskom zapro vse na tistem polju odprte registre. Kanali so močni (25 mm), kondukte kovinske.

Orgle so prvovrstne; kar je tehnika dosedaj dognala, je vse strokovnjaško izkoriščeno. Vsako človeško delo pa se da kritikovati. Kot nedostatek omenim:

1. Omare so previsoke in se dotikajo oboka; premalo vpoštevanje načrta.
2. Subbas 16' je vsled tehnične napake deloma premalo voluminozen.
3. Ker stoji flavtni principal 8' izven šaluzij, je v primeri z drugimi registri III. manuala premočan.
4. V malih mestih elektrika ni tako sigurna in se dostikrat pojavijo defekti, ali pa so ure, v katerih se tok iz gotovih vzrokov ustavi; zategadelj naj bi bila trdka pogon meha tako uredila, da bi funkcioniral tudi I. manual.
5. Razporedba registrov in cevnege omrežja v notranjosti omare je zahtevala več pozornosti, bila je premalo skrbno zamišljena.

Franc Kramar:

KAKO IN KJE SEM NABIRAL SLOVENSKE NARODNE PESMI.

(Dalje.)

VII.

Ko sem obral Valto vas za narodne pesmi, sem se ustavil tudi v Romanji vasi, kjer sem jih tudi nekaj zapisal. Prišel sem potem v topliško faro kjer sem jih v vaseh Sela, Podturn, Vrdun, Uršna sela in v Ljubnem dobil okoli 170 prav lepih. Posebno mnogo sta mi jih zapela godca Alojzij Vrtaar in Franc Markovič, oba iz Podturna pri Toplicah. (Podturn je tam zadnja slovenska vas, prva vas od te je že — kočevska.)

Kmalu potem, ko sem prišel z Dolenjskega, sem se peljal na Gorenjsko v kranjsko okolico. V Predosljah in na Suhi sem jih najprvo prav čedno številce gorenjskih zapisal. Šel sem potem nazaj v šmartinsko faro, kjer sem v vasi Zgornji Bitenj pri bivši cerkveni pevki Neži Oman spet nekaj prav starih rešil. Oglasil sem se nato spet pri stari Fičkovki v Srednjem Bitnju, ki mi je že vdrugeč precej starih cerkvenih in drugih zapela. V Spodnjem Bitnju sem jih tudi nekaj zapisal. V vasi Šutna pri Zabnici sem Mini in Mariji Berčič kakih 30 starih odnesel. Skupaj okoli 70 gorenjskih starih — narodnih pesmi.

Meseca februarja l. 1912. sem se peljal spet na lepo Dolenjsko, in sicer v obširno šentjernejsko faro, ki o nji pravi narodna pesem:

Lepa fara šentjernejska,
Tri urce od Novga mejsta,
Tam je rejs an lušten krej,
Vsaki furman zajnga vej.

Zapisoval sem narodne pesmi po sledečih vaseh: Mali Slatenek, Polhovica, Orehovica, Cerovi Log, Mihovo, Gorenje Vrhpolje in Rateče. V vseh teh vaseh sem zapisal blizu 200 lepih dolenjskih narodnih pesmi. Največ pesmi iz te župnije je zdravic-napitnic, znak, da je ta fara vinorodna.

Meseca sušca sem se podal spet na Gorenjsko, zdaj pa v lepo kamniško okolico. Zapisoval sem pesmi po teh-le vaseh: Stranje, Stahovica, Šmarca, Godič, Mekinje, Nevlje, Vrhpolje in Gojzd-Laze. Največ narodnih so mi zapele Klemenčeva (Omovškova) dekleta, takratne cerkvene pevke v Gojzdu nad Kamnikom, in neka ženica Terezeja Romšak od istotam. Vseh vkup sem takrat zapisal v kamniški okolici okoli 70 slov. nar. pesmi.

V mesecu aprilu in maju nisem nabiral pesmi, ampak jih samo prepisoval.

Meseca junija sem bil najprvo v vaseh ljubljanske okolice: na Barju, v Rudniku in na Orljem. Tudi tu sem jih kakih 30 narodnih zapisal. Kmalu potem sem se peljal s kolesom v Stražišče pri Kranju. Tu sem jih od neke Marije Tepina in Rotije Liber spet okoli 30 cerkvenih in necerkvenih zapisal. Drugi dan sem se oglasil spet na Šutni pri Zabnici pri nekih starih ženicah, treh sestrah, Mariji, Ani in Katarini Pikuš, ki so bile v mladosti cerkvene pevke, zdaj so imele pa že vse okoli 80 let, (Katra 80, Marija 85). Te so mi zapele okoli 20 prav starih, večinoma cerkvenih pesmi. Posebno zanimivi sta bili dve o crngrobski Mariji, katere božjepotna cerkev spada pod Loko. Spisani sta v neki stari pesmarici, ki sem jo dobil pri teh ženskah, in jo je spisal neki Wilfan Andreas iz Šutne 1836. leta. Prva obsega 13 kitic, katere prva kitica se glasi:

Srezhna si kranska Dushela ti,	Velka je mogla toja mozh'bit,
Ker toja Pomozh u Zherngrobo stoji,	Ker tukej je biu Zar turfhki pobit,
Marija angelskiga Zhefhena,	Zelo Kralestuo je okol gnou,
Od svete Troizhe posraulena;	Jen tukej si on ni nezh vezh upou, itd.

Druga obsega samo tri kitice, torej lahko tu celo priobčim.

Pesem od Marie i Zerngroba.

1.

Tiho, tiho od Klaguaina,
Maria sa trosht isbrana,
Sam Boh jo je isbrau,
Jennoj jeto oblaft dau,
De ima nam pomagati,
Jnu u nadlogah nafran stat(i),
Maria s Zerngroba
Ima to ose od.Bôga.

2.

Ona u sgornimu Krajo ftoji,
Pod Loshko Faro shlishi.
Divizi Angelskig Zheshena
Nej bo ta Pesem srezhena,
U smerezhi na Hribo stoji;
Na Zaguj, zhe si skom obdan,
Saupej, tam bosh sbrisan!

Sato se je na vishim sbrala,	Ona je Mati, deuiza,
Kob rada pomagala,	Useh reunih pomozhnizha,
Deb ja mogli poprej jet,	Kar se bosh od ne sbrau,
Kaj potreba kej prosit;	Skus ne proshne ti bo Boh (dau).

Na prvo pesem je znala K. Pikuš napev, na drugo ne.

Meseca julija sem se peljal s kolesom v litijsko okolico na Dolenjsko nabirat nar. pesmi. Spravil sem kolo v gostilni »V Pustovem mal'nu«, in se podal peš v hribe. Zapisoval sem pesmi po vaseh: Dole, Zavrh, Spodnje Jelenje, Velika Goba itd. Zapisal sem jih precejšnje število.

Meseca avgusta sem se spet že tretjič peljal v Srednji Bitenjk znani 79 letni stari Fičkovki, ki mi je spet nekaj starih zapela. Zanimive so bile te-le: »Deklica vojak«, (Oče Rožman za mizo sedj itd.). O Francoskih časih: »Peršu je en kral druge vere« itd. Jakobinarska: »O ti general nasnaga« itd. Sitarška: »Ano pesem b'tov zapeti« itd. Ta ženica mi je vseh vkup okoli 50 zapela. Bil sem tudi v Zgornjem Bitnju pri že omenjeni Neži Oman, ki sem jo spet za nekaj starih pesmi »obral«. Tudi na Visokem pri Kranju sem jih od nekega starčka Matevža Sajevec nekaj zapisal.

Meseca septembra sem se prvič peljal v lepe Domžale pri Mengšu, kjer sem pri Pavličevi materi nekaj prav lepih starih zapisal. Tudi v Radomljah sem jih pri neki 70 letni ženici Neži Polda nekaj starih cerkvenih zapisal. Prav dobro se mi je potem tudi obneslo na Krtini, pri neki stari Krštárjevi teti Mariji Kremžar, katera mi je spet lepo število starih zapela. Pravila mi je potem, ko mi je nekaj prav starih božičnih zapela, da še pomni, ko so otroci na sv. večer s piščalkami piskali v cerkvi, takratni organist je na orglah pa kukavico oponašal. Pri tej ženici sem se radi pesmi oglašal potem še večkrat.

Neko nedeljo sem se peljal s kolesom proti znani Višnji Gori na Dolenjskem.

V Zalni sem dobil nekega krojača Jožefa Finka, ki mi je nekaj smešnih in nekaj resnih zapel. V Peščenku pri Višnji Gori mi je neka žena Jožefa Trontel nekaj božičnih in drugih zapela. Najbolj stara je bila božična: »Jest žalostnu premišlujem, * Kok Jožef z Marijo gre, * Zmislit in zgruntat na morem, * Kok je žalostnu serce« itd.

Oktober meseca l. 1912. sem se peljal spet v že omenjeno Stražišče pri Kranju. Najprvo sem se oglasil pri že omenjeni M. Tepina, ki mi je spet nekaj prav lepih starih cerkvenih zapela. Posebno stara je bila neka pesem o Velikem Šmarnu, ki se začenja: »Glih na ta današni dan« itd. Šel sem potem še k nekim Rjavčevim tetam, ki so mi tudi s precej starimi cerkvenimi postregle. Dale so mi tudi nekaj starih pisanih pesmaric.

Neki berač Franc Janežič z Cirknika pri Mirni na Dolenjskem mi je tudi nekaj narodnih zapel. Neko pesem »od kméta«, ki je dolga menda 47 kitic, je včasih celo na pamet prepel, tako je bil navdušen pevec. Hvalil se je, koliko litrov vina je že dobil po gostilnah za to pesem. Povedal mi je tudi več pravljic, smešnic itd.

Ker sem moral meseca novembra 1912. iti spet k vojakom, je potem moje nabitranje počivalo do meseca avgusta 1913. Kako in kje sem nabiral slov. nar. pesmi l. 1913. in 1914. do vojske, naj sledi v novem poglavju.

ORGANISTOVSKÉ ZADEVE.

Redna odborova seja društva organistov in pevovodij v Ljubljani se je vršila dne 18. junija 1926. V društvo sta bila sprejeta Ignac Fabiani, organist v Smarjeti, in Josip Jovan, organist pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Vsled neplačane članarine in ker ne deluje več kot organist, se črta iz članskega imenika Fran Gerden. Prošnje za škofijsko podporo je poslalo 15 prosilcev. Razdeljena je bila podpora, po mnenju odbora najpotrebnejšim prosilcem, in sicer deset škofijskih in ena društvena, po Din 250. — Vršil se je razgovor in sestavila

vprašalna pola, ki bo sporazumno s škofijskim ordinariatom razposlana vsem organistom, oziroma župnim uradom, da jo izpolni vsak organist, potrdi pa župnik, v svrhu ugotovitve organistove plače in ki bo služila hkrati tudi v statistične namene. Dalje se določi, da naj se vrši občni zbor društva dne 6. oktobra ob 10 dopoldne v Ljubljani. Glede sprejema samoukov v društvo bo odločal občni zbor.

Na naslov štajerskega organistovskega društva. Gotovo je prav in vsak, ki se bori za zboljšanje organistovskega stanja, z veseljem pozdravlja, da se zadnje čase vedno bolj pogosto piše v naših glasbenih listih o tem, da je treba na vsak način ugodno rešiti vprašanje organistov. Opozoril bi pa pri tem na nekatere stvari, ki po mojem mnenju nikakor niso take, da bi nas približale temu cilju. Nekoliko in prav dobro o tem je napisal že g. A. Sever v 6. številki »Jug. Muzičarja«. Jaz bi opozoril le še na par stvari, ki nam gotovo več škodujejo kot koristijo.

Iz vrst »Društva slovenskih organistov v Celju« so se zadnje čase začeli v »Jug. Muzičarju« vedno bolj pogosto napadi na »Podporno društvo organistov v Ljubljani«. Mislim, da to ni lepo in še manj kolegijalno, če kdo smeši in primerja farizejem bratsko društvo, ki v listu objavi, koliko podpor je razdelilo svojim članom. Neutemeljena in neresnična je tudi trditev, da je »Podporno društvo v Ljubljani« nasprotno celjskemu društvu. Iz česa to sklepate? Kdaj in kako smo pokazali kako nasprotstvo? Zdi se, da bo ravno narobe. Naklonjeni res nismo misli, da bi se obedve društvi združili v eno; to pa le iz praktičnih razlogov, ker bi postalo potem tako društvo veliko bolj neokretno in nerodno v svojem poslovanju. Pač pa bi bilo potrebno in pravilno, da bi obe društvi sodelovali sporazumno in vzajemno. Mi smo vedno pripravljeni na tako sodelovanje, pokažite pa to tudi pri celjskem društvu, da temu niste nasprotni.

Zahtevamo, da vsi napadi na naše društvo po časopisih, v kakršnikoli obliki že, prenehajo. Če se bomo med seboj napadali, kako bomo skupno delovali? Dalje bi bilo potrebno za bolj iskreno sodelovanje, da imamo vsi slovenski organisti v prvi vrsti kot svoje glasilo »Cerkveni Glasbenik«. Saj smo vendar slovenski organisti in poleg tega cerkveni glasbeniki. Nekako čudno se vidi in razdvaja nas to, da imamo organisti na Kranjskem za svoje glasilo »Cerkveni Glasbenik«, društvo organistov na Štajerskem pa je določilo »Jug. Muzičarja« za glasilo slovenskih organistov. Nikakor ne mislim, da bi ne smeli imeti organisti tudi tega lista, a v prvi vrsti bi morali vpoštevati svoj domači, slovenski list.¹ Prepričan sem, da bi »Cerkveni Glasbenik« ravno tako, ali pa še boljše in z večjim uspehom zastopal koristi organistov kakor »Jug. Muzičar«. Potrebno bi bilo tudi, da bi se obedve društvi v vseh važnih vprašanjih med seboj dogovorili in skupno postopali. Pa ravno to smo od celjskega društva večkrat pogrešali, ker nam ni društvo skoro ničesar sporočalo in nismo imeli nikoli dovolj pojma o delovanju ondotnega društva. Če hočemo imeti torej več uspeha, bodimo bolj odkritosrčni in bolj iskreni! Pustimo vse predsodke, podajmo si bratsko roke in skupno delajmo za svojo stvar!

Ivan Zdešar.

KONCERTNA POROCILA.

I. Koncerti v Ljubljani. 30. aprila se je vršila delavska akademija združenih delavskih pevskih zborov v Ljubljani. — 8. maja je koncertirala Češka filharmonija pod vodstvom Vaclava Talicha, številen orkester 80 godbenikov je izvajal prvovrsten simfoničen spored: Dvořakovo simfonijo v E molu »Iz novega

¹ Mimogrede ugotavljam, da je na »Cerkveni Glasbenik« naročenih 80 kranjskih in 40 štajerskih organistov. — Urednik.

svetač (mesto napovedane Beethovnovce), Vit. Novakovo sinfonično pesnitev »V Tatrah«, Rih. Straußovo »Don Juan«, Jos. Sukovo serenado za godala in Rih. Wagnerjevo predigro k »Mojstrom pevcem norimberškim«. Žal nam je bilo po eni strani, da nismo čuli Beethovna, hvaležno pa smo sprejeli tudi krasno Dvořakovo sinfonijo, ki bi že sama v izvedbi, v kakršni so jo dali, zadostovala za izredno pomembnost in odličnost tega sijajnega koncerta. Sloves, ki ga uživa Češka filharmonija, je popolnoma upravičen. Brez dvoma jo smemo prištevati k najboljšim svetovnim orkestrom. Odljčna so godala, njih enotnost, zanos in zvočnost, občudovanja vredna zlasti pihala, njih nežnost, mehkost in skupna brezhibna ubranost, sijajna seveda tudi trobila. Izreden je njih dirigent, ki smo ga pred leti že imeli v svoji sredi, pa ga žal izgubili. Vse skladbe, ki jih je Češka filharmonija izvedla, so bile podane na idealno vzoren način, brez najmanjšega nedostatka. V velikopotezni plastiki, hkrati pa v najskrbneje izpiljenih podrobnostih, ki nismo niti utegnili pri njih se muditi — so šla mimo nas gori omenjena velika sinfonična dela. Občinstvo, ki je docela napolnilo Unionsko dvorano, je še koncem koncerta ostalo nepremično in kakor zamaknjeno v silno umetnost, ki jo je pravkar doživelo. Razšlo se je šele, ko je Talich navrgel še en vražje živahen Dvořakov Slovanski ples. — 17. maja je koncertiral francoski pianist Alfred Cortot. Dal je Vivaldijev »Concerto da camera«, Chopinov Andante spianato in polonezo, istega skladatelja 24 preludijev, dve Saint Saensovi skladbi, Debussyjevo »Potopljeno stolnico«, Albenizove Seguidile in Lizstovo drugo (ogrsko) rapsodijo. Vse skladbe je izvajal na klavirju francoske tvrdke Pleyel, ki nima vobče tako širokega in polnega tona kakor najboljši nemški klavirji (Bösendorfer itd.), a je zelo primeren za izvajanje raznih figur in olepšav. Cortot je velik v tehniki, točen v izvedbi, odlikuje ga tudi znana francoska finesa v tonu in celotnem izvajanju. — 5. junija so kulturna železničarska društva priredila koncerto priliki kongresa Udruženja jugoslov. nar. železničarjev. Sodeloval je moški zbor »Slogec« pod Premelčevim vodstvom s šestimi skladbami Dobroniča in Adamiča, tenorist g. A. Živko iz Maribora s štirimi samospevi Prochazke, Pavčiča in Lajovca, tercet »Dravec« iz Maribora: gg. Skačej (gosli), Vesely (čelo), Lukež (barfa) z dvema glasbeno malo pomembnima skladbama, orkester »Dravec« pod vodstvom kapelnika Skačēja z Gaalovo preprosto suito — nekakim putpurijem — ruskih narodnih pesmi in mešani zbor »Dravec«, ki je pod vodstvom prof. Schweigerja prav dobro izvedel Sattnerjevo »Jeffejevo prisego«. Basovski solo je pel pater Kamilo Kolb iz Zagreba. Dravin mešani zbor je krepak ter poje točno, sveže in z navdušenjem. Vidi se, da prihaja vse to od mladeniško navdušenega pevovodje, ki mu želimo tudi v bodoče najlepših uspehov. — 9. junija se je vršila glasbena akademija naraščaja Rdečega križa na II. drž. realni gimnaziji pod vodstvom prof. Brnobiča. — 20. junija je bila matineja v opernem gledališču. Izvajali člani opere. — 19., 21. in 28. junija so se vršile produkcije gojencev konservatorija Glasbene Matice, ki so jako dobro uspele. Med izvajanimi točkami ni bilo topot niti ene slovenske. — Filharmonična družba je v zvezi z zagrebško muzičko akademijo priredila dva glasbena večera zagrebških konservatoristov, ki so se enako častno izkazali. — 25. junija je pevsko društvo »Slavec« priredilo koncert, sestojč iz umetnih in narodnih pesmi. Zbor je vodil pevovodja prof. Brnobič. Sodeloval je operni pevec Banovec. — 1. julija je Glasbena Matica izvajala širolov oratorij »Abrahamova« žrtva«. O tem bomo poročali prihodnjič.

II. Koncerti drugod. 7. maja je Glasbena Matica v Mariboru priredila orkestralni koncert. Poleg Mendelssohna, Saint Saensa in Dvořaka so izvajali tudi dve slovenski deli: Slavko Osterčevega »Povodnega možac« in Filip Bernardovo Elegijo. Sodelovala je violinska virtuoziinja Fani Brandlova. Dirigiral je ravnatelj Josip Hladek-Bohinjski. — 9. maja sta se vršila v Ptuj v župni cerkvi oo. minoritov o priliki blagoslovljenja novih orgel dva cerkvena koncerta, prvi popoldne, drugi zvečer z istim sporedom. Poleg podpisanega, ki sem sodeloval s štirimi orgelskimi točkami: Bachovo Zaigro in fugo v C-duru, Guilmantovo Pastoralo v A-duru, Bossijevo »Redemption« in Canestrarijevem Allegretto festoso, je nastopilo ptujsko slovensko pev-

sko društvo pod F. Frasovim vodstvom in je zelo lepo zapelo mojo »Marija, dobrotno nam ohrani dom in rod«, dr. Kimovčev »Oče naš« in P. H. Sattnerjevo »Slavite Marijo«. Pevske zborove točke je na orglah spremljal mariborski stolni kapelnik J. Gašparič. (Pri cerkvenem opravilu je dobro pel cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Stritarja.) Pater Kamilo Kolb iz Zagreba je s krepkim in prožnim glasom povsem dostojno podal Duganovo Salve Regina, eno Weidenhagnovo duhovno pesem in Bachov recitativ in arijo iz 82. kantate. Koncem koncerta je še znani nemški cerkveni skladatelj Vincenc Goller, ki se je udeležil te slavnosti kot zastopnik orgelske tvrde »Cecilija«, ki je postavila nove orgle, krasno improviziral po en komad na orglah in se izkazal velikega, rutiniranega mojstra. Koncert je obakrat napolnil cerkev, prvič mestnega, drugič okoliškega občinstva.

— 12. maja se je vršil v Novem mestu koncert Glasbene Matice — podružnice. Sodelovali so matični pevski zbor pod vodstvom g. L. Puša, godč. Bjevolva (klavir) in g. Stanič (gosli). Od slovenskih skladateljev so bili zastopani: Emil Adamič, Foerster, Hochreiter, Kimovec, Pirnat, Premrl, Rožanc, Sattner in Tomc. — Isti dan se je vršil v Mariboru koncert ženskega učiteljišča pod okriljem ljudske univerze. Koncert je vodila prof. E. Ropasova. — 13. maja je Nar. žel. glasbeno društvo »Drava« koncertiralo v Celju in izvajalo med drugimi skladbami Sattnerjevo »Jeftejevo prisego«. — 15. maja je bil koncert Zika-Šimenc v Trstu. Kot spremljevalec je sodeloval g. Srečko Kumar. — 16. maja se je o priliki I. prosvetnega dneva v št. Vidu nad Ljubljano vršil koncert Pevske zveze. — 2. junija je »Ljubljanski Zvon« koncertiral v Zagrebu. — Isti dan se je vršil v Mariboru vokalni koncert mariborske Glasbene Matice. — Celjska orglarska šola je pod vodstvom K. Bervarja priredila 5. junija v Murski Soboti, 6. junija v Dolnji Lendavi pevski koncert in Vodopivčevo spevigr »Kovačev študent«. — 8. junija sta Hrvatsko pevsko društvo »Lisinski« in »Zagrebska filharmonija« izvajala v zagrebški stolnici Verdijev Requiem. Kot solisti so sodelovali ge. Zika-Rukavina in Pospisil ter gg. Šimenc in Križaj. Koncert je vodil g. Baranovič. — 12. junija je pevski zbor tržaške Glasbene Matice priredil v Trstu pevski koncert. Vodil ga je prof. Viktor Šonc. — Ljubljansko rokodelsko društvo je 13. junija nastopilo na Vrhniki z igralsko in pevsko prireditvijo. Petje je vodil prof. Marko Bajuk. — Isti dan se je vršil cerkven koncert v Višnji gori. Sodeloval je poseben, od g. Mateja Holmarja za to priliko sestavljen pevski zbor. Izvajali so izbrane cerkvene pesemske skladbe Holmarja, Sattnerja, Premrla, Kimovca, Riharja, K. Adamiča, P. Ang. Hribarja, Hladnika in Mittererja. Na orglah je zaigral štiri komade g. Hladnik iz Novega mesta. — 29. junija se je vršil cerkven koncert na Vrhniki. Vodil ga je ondotni marljivi in zmožni organist in pevovodja Anton Grum. Spored je obsegal 20 izbranih točk izključno slovenskih skladateljev, kar — z ozirom na lanski koncert — še posebej pohvalno omenjamo. Koncert se je zaključil z blagoslovom z Najsvetejšim po rimskem obredu, kar je istotako vse hvale in posnemanja vredno. — Isti dan je tudi Cecilijino društvo v Djakovu priredilo v stolni cerkvi cerkven koncert pod vodstvom našega rojaka, tamošnjega vodje glasbe v stolnici g. Franja Stareta. Sodelovali so: mešani zbor Cec. društva (pel Kolbov »Oče naš«, Sattnerjevega »Otajstvenega Uznika« in mojo Velikonočno v D »Jezus, premagavec groba«, predstavljeno v hrvaški jezik). Med raznimi solisti omenjam prof. Franja Dugana in p. Kamila Kolba, oba iz Zagreba. — Razne šolske prireditve oz. produkcije so se vršile: v Celju v zavodu šolskih sester in produkcije gojencev Glasbene Matice v Ptuj in Kočevju. **St. Premrl.**

DOPISI.

Rajhenburg. G. urednik! O priliki sv. birme je pel pri nas pri škofovi maši celotni zbor »Prosvetnega društva«, 32 grl, spremljan z godalnim kvartetom in orglami. Izvajali smo dr. Kimovčevo mašno št. 6 iz zbirke »Srce Jezusovo« in »Pozdravljen dom!«, Ger-

bičevo Marijino štev. 15, Hladnikovo »Ave Marija« (moški zbor), dr. Kimovčevo »Marija, Slovencev kraljica« in Gerbičev Tantum ergo. Petje je bilo dobro. Na predvečer smo zapeli Prevzvišenemu Gerbičev »Slovanski brod« in Volaričevo »Čolničku«.

Franjo Avsenak.

Orebié (Dalmacija). G. urednik! Želim sporočiti v »Cerkvenem Glasbeniku«, da pojemo pri nas tudi več skladb slovenskih skladateljev, in sicer Vaše, Sattnerjeve, Kimovčeve, Ferjančičeve, Klemenčičeve, Mavove, Hribarjeve, Belarjeve, Adamičeve. To zlasti Marijine pesmi. Tudi Vašo Missa brevis smo že izvajali. Kar smo izvedli, je bilo vse točno; p, pp, f, ff mora pri meni kaj pomeniti. Vaše obhajilne mi vedno bolj ugajajo; so najlepša priprava in zahvala za sv. obhajilo. Imam dva zbora, enega v naši samostanski cerkvi »Vele Gospe«, drugega pa doli v Orebiču v dekanijski cerkvi. Letos pride semkaj na oddih znani nemški cerkveni skladatelj Peter Griesbacher. Pozdravljam Vas
P. Kosto Seljak, frančiškan.

Gorica. Izjavljamo, da se z dopisom v »Cerkvenem Glasbeniku« štev. 3., 4., letnik XLIX, str. 45—47. ne strinjamo. Dopisnik ga je priobčil v našem imenu, pa brez naše vednosti.
Slovenski bogoslovci.

OGLASNIK ZA CERKVENO IN SVETNO GLASBO.

Vinko Vodopivec: »Kraljici svetogorski«. 12 Marijinih pesmi za mešani zbor. Z dovoljenjem prevzv. goriškega ordinariata štev. 1019 z dne 31. marca 1926. Samozaložba. Gorica 1926. Vodopivec nam nudi v pričujoči zbirki sedem splošno Marijinih pesmi in pet majniških. V primeri z zadnjich ocenjenimi njegovimi evharističnimi se mi zde Marijine nekoliko šibkejše. Je pa tudi v teh mnogo lepega, zelo porabnega. Pesmi so vobče prijazno melodične, nekako sveže domače, iskrene. Žal, da ne vse enako dobre. Tapatam so tudi plitva, bolj šibka mesta. Štev. 5 ima deloma skoro preveč domače motive. Prav malo vredna je srednja perioda v 9. pesmi, kjer nekako poulično melodijo spremlja tenor v neokusnem, razdrobljenem kontrapunktu. Tudi zadnje dve pesmi ne zadovoljita popolnoma. Vrhutega je nekaj obrabljenih mest v zbirki, deloma šablonskih koncev. G. Vodopivcu svetujem, naj se izkoplje iz svojega dosedanjega, semtertja malce »lahkega« sloga in naj usmeri svoje skladateljske korake višje. Tudi naj vse svoje skladbe, preden jih izda, dobro pretehta. — Njegove Marijine kljub nekaterim nedostatom priporočam.
Premrl.

Frančišek Marolt: Nagrobnice. Tretji, premenjeni natis. Z dovoljenjem prevzv. kn. šk. ordinariata v Ljubljani z dne 8. marca 1926, štev. 890. V Ljubljani 1926. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna. Cena vezanemu izvodu 20 Din, broširanemu 16 Din. — G. učitelj Marolt, prireditelj prvih dveh izdaj Nagrobnic, je v tretji, sedanji izdaji porabil najlepše in najbolj rabne že prej izdane nagrobnice, dodal pa še nekaj novejših, deloma že znanih, deloma čisto izvirnih. Med zadnjimi omenjam zlasti tri Emil Adamičeve. Moja »Blagor mu« se je že nekaj kratov pela, a ni bila še vsem zborom dostopna. Vse nagrobnice so za moški zbor. Priloženi so tudi latinski responzoriji, ki se rabijo pri pogrebu (pri zadnjem Amen mora biti prva nota osminka, drugi dve pa ste četrtinki) in Miserere. Izdaja je izborna, tisk krasen, format knjižice jako ličen. Zeleti je le, da bi se pri pogrebih ne pele vedno in vedno le iste nagrobnice, temveč da bi tudi v tem oziru prišli do neke prijetne izpremembe. Resnica je namreč, da se dve, tri nagrobnice pojo prevečkrat, mnogih lepih nagrobnic se pa živ krst ne loti. Tudi se je v zadnjih desetih letih jela utihotapljati razvada, da se preveč goje razne takozvane »narodne« nagrobnice, za prave, pristne, v verskem duhu in vsemu pogrebniemu bogoslužju prikladne skladbe pa kaže današnji čas in rod malo smisla. V obeh ravnokar omenjenih pogledih nam je treba kreniti v boljšo smer.
Premrl.

Slavko Osterc: Štiri belokranjske za en glas in klavir. Redakcija in založništvo slovenske revije »Razgled«. Osterc je brezdvomno zelo nadarjen slovenski skla-

datelj. Izkazal se je že z več dobrimi simfoničnimi deli: Z eno simfonijo, godalnim kvartetom, simfonično sliko »Povodni mož«, z več samospevi. Pričujoče belokranjske so kratke skladbe, nekaki glasbeni utrinki v kar moč modernem slogu, ki ljubi trdote in praznote, pred vsem pa jedernat izraz in krepko ritmiko. Tovrstne skladbe se ne slišijo slabo. Na vsak način zanimiv pojav na polju slovenske glasbe. **Premrl.**

Adolf Gröbmig: Osnovna vijolinska šola za učiteljsišča, glasbene šole in slične zavode. II. zvezek. Založila Minka Modic. Ljubljana. Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani. Našim goslačem priporočamo to domače delo, ki ima poleg urejenih vaj vpletenih tudi več izvernih slovenskih skladb za gosli.

P. Hugolin Sattner: **Pesmi za skupščine tretjega reda.** (Oglašene so v »Cvetju«; nam niso došle.)

Josip Lavtižar: * **Spomini.** Samozaložba. Rateče-Planica 1926. Natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. — Duhovni svetnik in župnik Josip Lavtižar, znani slovenski pisatelj in tudi več glasbenik in skladatelj, je o priliki svoje 75 letnice zbral silno zanimive spomine in doživlja svoje življenja ter jih v pričujoči knjigi izroča slovenski javnosti. Glasbenike še posebej opozarjamo na XIII. poglavje o cecilijanstvu, kjer se pisatelj spominja naših za cerkvenoglasbeni prerod na Slovenskem zaslužnih mož. Opisan je tudi kokrski organist Florijan Štular, rojen l. 1821., umrl l. 1894., ki je nad 50 let preživel v cerkveni službi. Lavtižarjeve »Spomine« vsem našim čitateljem najtopleje priporočamo.

Oskar Dev: **Koroške slovenske narodne pesmi.** Za mešani zbor. V. zvezek, 1926. Pesmi, ki jih bomo v prihodnji številki podrobneje ocenili, se naročajo pri skladatelju in založniku v Mariboru. Cena 22 Din.

P. Anselm Schott: **Das vollständige römische Meßbuch,** lateinisch und deutsch. Freiburg im Breisgau 1926. Herder. 14 mark. — Jako lepa izdaja celega rimskega misala v latinskem in nemškem jeziku. Priložen je uvod o sv. maši kot taki, kratka zgodovina njenega razvoja, razloženo cerkveno leto, dan pouk o praktični rabi misala.

NAŠI GLASBENI LISTI.

»**Pevce**« 1926, 5—6, prinaša M. Bajukov članek o † Antonu Foersterju in istega pisatelja članek »Po petletnici«; Ivan Primožič piše o moči glasbe. Sledijo poročila Pevske zveze in okrožij. (G. Ant. Dolinarju je uganka, kako da moj mešani zbor »Raj« na koncertu Pevske Zveze v Ljubljani ni prišel do veljave. V Kamniku pa je ista skladba z drugimi vred po poročilu v ravnotej številki poslušalce navdušila. To so zares čudne stvari.) Pri poročilu o novih skladbah pogrešam ocene nekaterih v zadnjem času izišlih zbirk naših skladateljev, dočim imajo prednost nemške glasbene zbirke in knjige. Sledi poročilo iz glasbenih listov in razne vesti. — Glasbena priloga prinaša konec Mavovega mešanega zbora »Tinica«, Hochreiterjev mešani zbor »Medved z medom« (dodatek »Juhé!« je odveč), Mihelčičev moški zbor »Godovna pesem«, od Vodopivca prirejeno goriško narodno »En pušlec b' mu nar'dila« in začetek Mirkovega moškega zbora »Pradedom«.

»**Zbori**« 1926, 5—6, prinašajo Risto Savinov mešani zbor »Stalan sam tvoj«, od Fr. Marolta prirejeno narodno »Kukavica« za mešani zbor, Vilko Ukmarjev s četrto nagrado »Zbořov« leta 1926. odlikovano skladbo »Motto« za mešani zbor, E. Adamičev mešani zbor »Pred spanjem« in Jos. Pavčičev moški zbor »Dekle, poglej me provc«. — Glasbeno-književna priloga ima članek o † Ant. Foersterju in seznam njegovih skladb (pri teoretičnih delih manjka »Klaviirska šola«). Karel Pahor je napisal izvrsten članek »Dober pevovodja — dober zbor«, Emil Adamič zaključuje članek »Prirediteljem koncertov v premišljevanje«. Naslednji članek govori o prvi jugoslovanski glasbeni izložbi

v Belgradu. Prav umestne so besede na naslov naših dnevnikov, naj posvete več pazljivosti in interesa umetniškimi dogodkom vseh vrst doma v Sloveniji in v vseh drugih delih naše domovine. Sedaj namreč ima žal sport prednost. »Zbori« poročajo o naših skladateljih: Vinku Vodopivcu in Ristu Savinu (Frideriku pl. Širci). Prinašajo pregled delovanja v pevskih društvih, pregled naših glasbenih listov in več drugih vesti.

»Tamburaš« 1926, 2—3, prinaša skladbo »Tiha noč«, valček po motivih opere Hoffmanove pripovedke, priredil M. Bajuk. V glasbeno-književni prilogi je nadaljevanje M. Bajukovega članka o sestavi tamburaških zborov. Popisani so deli tamburic. Kako poiščemo mesto za kobilico? Nastopi tamburaških društev. — 4. in 5. številka prinaša venec koroških narodnih pesmi, prirejen za tamburaški zbor po Devovih harmonizacijah od E. Adamiča, in od M. Bajuka za tamburice prirejeno »Triglavsko koračnico«. V književni prilogi popisuje E. Adamič svoje zanimive doživljaje pred 30. leti, ko je kot mlad dijak vodil tamburaški zbor »Zvezda«. M. Bajuk razlaga uglasjevanje tamburic. Razpisanih je 5 nagrad za najboljše tamburaške skladbe. Mal članček je posvečen čelobraču, novemu tamburaškemu glasbilu, ki ima namen izpopolniti vrzel med brači in berdetom. Sledi še nekaj kratkih poročil.

»Sveta Cecilija« 1926, 3, ima sledečo vsebino: Dr. Anton Goglia: Hrvatski glazbeni zavod u Zagrebu (1827—1927); Janko Barlé: † Anton Foerster; Rudolf Taclik: Cerkevni koncert u Karlovcu; Franjo Dugan: Nove orgulje u Somboru; Lujo Šafranek-Kavič: Muzička sezona u Zagrebu; Vl. D.: Bilješke iz engleskoga muzičkoga života; Jan Kušk, pučki svirač lužičkih Srba (Iz knjige: Ludvik Kuba: »Čtení o Lužici«); Janko Barlé: Iz korespondencije Gjura Eisenhutha; Dopisi; Glasbena literatura; Pregled štampe o glazbi; Razne vijesti itd. — Glasbena priloga ima štiri skladbe: Ocvirkovo »O prečista«, Canjugovo »Za spasiteljem« in »Tantum ergo« ter Taclikovo »Aleluja«.

»Jugoslavenski Muzičar« 1926, 5, prinaša pravila »Saveza Muzičara u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca«. V stolpcu »Organistovske zadeve« se Slatinski (pseudonim!) norčuje iz podpor, ki jih daje naše Podporno organistovsko društvo v Ljubljani, češ, da je sramotno te male podpore (po 100 200, 250 Din) objavljati v Cerkvem Glasbeniku. Primerja nas s farizeji! To je res lepa kolegijalnost napram bratskemu društvu. Nehajte že s tem neplemenitim pisanjem, kakor ga v 6. štev. Muzičarja prav primerno glede Jarhových opazk o duhovnih vajah organistov imenuje A. Sever. — Slede razne zvezne vesti. — Jugoslavenski Muzičar je glasilo »Saveza muzičara u kraljevini SHS« in glasilo »Društva slovenskih organistov«. — Štev. 6. obravnava na prvem mestu zvezne zadeve. J. Jarh nadaljuje članek »Društvo slovenskih organistov v Celju, njegov razvoj in borba za obstanek«. (Odgovor glej med Organistovskimi zadevami!) A. Sever je napisal zelo trezen doprinesek k J. Jarhovemu članku »Razmere slovenskih organistov«. Med dopisi piše N. Sljepcov-Baženov o glasbi in glasbenikih v Belgiji. V kulturnem pregledu se list kratko spominja pokojnega Antona Foersterja, dr. Milan Stahuljak pozdravlja novi list »Tamburaš«, dr. B. Šírola poroča o albumu pesmi čeških modernih skladateljev »Česka moderna písen«. Slede razne vesti.

RAZNE VESTI.

Na orglarski šoli Cecilijinega društva v Ljubljani se je šolsko leto 1925-26. končalo 24. junija. Šolo so dovršili štirje učenci: Mavrin Engelbert, Medved Vinko, Mejač Leopold in Zrimšek Josip. Zadnji trije z odliko. — Prihodnje šolsko leto se prične 20. septembra. Ob devetih dopoldne bo ta dan vpisovanje vseh učencev in sprejemni izpiti nanovo vstopajočih. Ti naj prineso seboj rojstni, ozir. krstni list, zadnje šolsko spričevalo in nravni izkaz od župnega urada. Za sprejem v orglarsko šolo se zahteva: dober posluš, dober ritmični čut, znanje not v violinskem

ključu in igranje prvih 10. vaj iz Baierjeve klavirske šole. Pred izpolnjenim 14. letom se učenci ne sprejemajo. Ravno tako ne med letom. V orglarski šoli imajo učenci samo pouk, oziroma se morejo nekoliko vežbati na šolskih instrumentih; stanovanje in hrano si poišče vsakteri sam. Kdor more, naj si preskrbi (izposodi) kak instrument (klavir ali harmonij) za vežbanje. Vpisnina v šolo znaša 20 Din, mesečna šolnina 50 Din. Šolska doba traja tri leta.

† **Zlatomašnik Mihael Saje.** 25. junija je umrl v Domu sv. Antona v Mekinjah pri Kamniku vnet Cecilijanec zlatomašnik Mihael Saje, duhovni svetnik in župnik v pokoju. Rojen je bil 12. septembra 1840 v Prečini pri Novem mestu, v mašnika posvečen 31. julija 1869. Služboval je kot kaplan in župnik po raznih krajih, nazadnje dolgo vrsto let na Štangl, kjer je dal narediti nove orgle. Ko je stopil v pokoj, je živel nekaj časa v Skaručini, potem v Kamniku. Gorel je in mnogo storil za cerkveno glasbo, kjer in kolikor je mogel. Bil je član Cecilijinega društva ljubljanske škofije in naročnik našega lista od početka do danes. Dokler je bil še močan, se je rad udeleževal tudi cecilijanskih občnih zborov in drugih cerkvenoglasbenih prireditev. V »C. Gl.« je pridno dopisoval. Ohraniti ga hočemo v hvaležnem spominu. R. I. P.!

Konservatorij Glasbene Maticе v Ljubljani so dovršili letos z odliko: Čop Milica (klavir), Verbič Milena (solopetje) in Zarnik Zora (klavir). Napravile so s prav dobrim uspehom izpite tudi iz vseh predpisanih stranskih predmetov. So hkrati prve absolventke ljubljanskega konservatorija. Konservatorij bo deloval s početkom prihodnjega šolskega leta kot državni.

Natečaj za enoleten tečaj na konservatoriju »Glasbene Maticе« v Ljubljani je razpisal veliki župan mariborske oblasti za učitelje in učiteljice, ki dobijo v ta namen enoleten dopust s polnimi prejemki. Prednost imajo tisti, ki se hočejo izpopolniti v goslanju. Prošnjo je treba vložiti pri prosvetnem oddelku v Mariboru.

Tečaj za organiste in pevovodje se je vršil od 5. do 8. julija v Mariboru. Predavali so: Radovan Jošt o cerkvenoglasbeni liturgiki, Janez Gašparič o koralu, H. Družovič o zgodovini slovenske svetne in cerkvene glasbe, Jože Krošl o estetiki in našem cerkvenoglasbenem slovstvu, Družovič, Beran in Jošt o kadencah, modulaciji in responzorijih, Gašparič o organistu-pevovodji, Fr. Spindler o ljudskem petju, Fr. Hrastelj o organistu in naših društvih.

Slovenski skladatelj Ivan Laharnar je obhajal 16. maja 60letnico. Ob tej priliki mu čestitamo, želeč mu še mnogo zdravih, srečnih, plodonosnih let.

Na koncertu praškega državnega konservatorija, na katerem so se izvajala dela treh absolventov mojstrske kompozitorske šole, je dosegel godalni kvartet Slovence Mihovila Logarja, rojenega na Reki, velik uspeh. Mihovil Logar je učenec Sukov. Ljubljanska Glasbena Matica je že lani nakupila nekaj rokopisov Logarjevih skladb. Uspeha našega rojaka se veselimo.

Na koncertu učencev Tartinijevega konservatorija v Trstu v dvorani »Circolo Artistico« je dosegla gdč. Frida Ščekova, sestra bivšega poslanca v rimskem parlamentu, velik uspeh kot pevka in kot skladateljica. Njeno skladbo »O božični noči« je izvajal Valdo Garulli, pesmi »Ljubezensko pismo« in »Pesem Devic« je pela sama. Čestitamo.

Glasbeni tečaj pevskih kulturnih društev v Ljubljani se je vršil od 4. do 6. julija v Ljubljani. Predavali so Adamič, Gröbming, Juvaneč, Mantuani in Prelovec.

Službo organista in pevovodje pri stolni cerkvi v Prizrenu je dobil Slovenec g. Jernej Pirnat. Zadnjih 40 let niso imeli stalnega organista.

Dne 28. februarja je umrl v Rimu kardinal Janez Cagliero, ki je lani posvetil salezijansko cerkev Marije Pomočnice na Rakovniku pri Ljubljani. Cagliero je dosegel visoko starost 88 let. Pokojni kardinal je bil eden najodličnejših salezijancev, goreč misijonar, velik civilizator. V mlajših letih se je udeleževal tudi kot skladatelj raznih cerkvenih maš v lahkem italijanskem slogu in drugih skladb. Slava njegovemu spominu!

DAROVI ZA „CERKVENI GLASBENIK“.

Na naš poziv v 5. in 6. številki »Cerkvenega Glasbenika« so se odzvali z darovi za naš list sledeči gg.: Anton Vornik, organist v Borovnici, Din 8; Filip Oštir, frančiškan, Karlovac Din 15; Alojzij Mihelčič, trgovec in pevovodja, Celje Din 10; P. Kosta Seljak, frančiškan, Orebič Din 20; Anton Jobst, organist, Žiri Din 30; o priliki godovanja gosp. Jobsta nabrana vsota Din 180. (Darovali so: Polde Naglič, Žiri Din 10; Hranilnica in posojilnica, Žiri Din 50; Gregor Pečelin, Žiri Din 5; Janez Primožič, Žiri Din 10; M. Katern, Ljubljana, Din 10; Marija Katern, Žiri Din 10; Neimenovan, Žiri Din 10; Marija Frank, Ljubljana Din 10; A. Skubic, kaplan, Žiri Din 30; J. Logar, župnik, Žiri Din 35.) Franc Zabret, urednik in stolni vikar, Ljubljana Din 300; Neimenovan, Ljubljana Din 100; Ciril Eržen, računski svetnik, Ljubljana Din 20. — Skupaj Din 683. — Vsem darovalcem se najlepše zahvaljujemo. Posnemajte jih!

NOVA BESEDILA ZA CERKVE NE PESMI.

Fran Žganjar:

Obhajilna.¹

Pridi, pridi, Jezus mili,
željno kličemo te mi.
Nas nahrani v obhajili,
lačni smo, obteženi.

Tvoja hrana nas krepča
v strmi poti do neba.
Pridi, pridi, Jezus ti,
željno čakamo te mi.

Z Mano nas nebeško hraniš,
z lastno nas krvjo pojiš,
pred sovragom dušnim braniš,
nam nebeški mir deliš.

Tvoja ...

Srca naša te želijo
in po tebi koprne,
ko te, Mili, zadobijo,
spolnjene so vse želje.

Tvoja ...

¹ To besedilo se lahko podloži St. Premrlovi skladbi »Himna Srcu Jezusovemu posvečenih družin«, objavljeni v »C. Gl.« 1925, št. 9., 10.

NAŠE PRILOGE.

Današnja priloga prinaša pesem »Spomni se« iz peresa dr. Evgena Bunca, bivšega finančnega tajnika, sedaj tajnika ljubljanske kreditne banke v Trstu. Rojen je leta 1887. v Dolini pri Trstu. Poleg svojih humanističnih in pravnih študij je skrbno gojil tudi glasbo, opravljal službo organista v Dolini in Proseku, kot finančni tajnik je hkrati študiral na tržaškem konservatoriju klavir in kompozicijo in napravil tudi diplomski izpit. Zložil je eno Aškerčevo balado in zdaj dokončuje dve drugi; ima tudi skladbe za klavir in orkester. — Druga skladba je obhajilna pesem p. Hugolina Sattnerja, ki po daljšem presledku priobčuje zopet eno skladbo v našem listu. — Tretja skladba je »Lepa si roža, Marija«, ki jo je zložil dr. Fran Ks. Lukman, vseučiliški profesor bogoslovne fakultete v Ljubljani. Za prihodnje leto si ga je vseučiliški profesorski zbor izvolil za rektorja.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.